

Tavshedspligt og ytringsfrihed

FOA Nordsjælland
6. november 2012

Tavshedspligt

- Forvaltningsloven omfatter den offentlige forvaltning
 - Tavshedspligten gælder for både politikere, ansatte og andre "der virker indenfor den offentlige forvaltning"
- Reglerne om tavshedspligt i persondataloven omfatter i store træk alle
 - Persondataloven har nogle væsentlige undtagelser for journalistiske formål

Tavshedspligt (off)

- Reglerne om tavshedspligt har til formål at beskytte os – som borgere – mod at fortrolige og følsomme oplysninger bliver givet videre til andre
- Som offentligt ansat har man tavshedspligt om oplysninger om bl.a. borgerens helbredsmæssige, religiøse, seksuelle, familiemæssige og forretningsmæssige forhold

Tavshedspligt (privat ansatte)

- Tavshedspligt om fx
 - Informationer der er specielle for virksomheden
 - Af betydning for virksomhedens konkurrencemæssige stilling
 - Oplysninger om kunder og forretningsforbindelser
- På det private arbejdsmarked bliver ytringsfrihedens grænser prøvet i det fagretlige system
- Offentligt ansatte har ifølge Ombudsmanden større ytringsfrihed

Loyalitetspligt

- Loyalitetspligten har bred betydning og rækker videre end tavshedspligten
 - Indebærer en forpligtelse til i visse situationer at undlade at ytre sig om forhold, der ikke er omfattet af tavshedspligten
 - Jo tættere på en beslutningsproces – jo større loyalitetskrav
- Anses for berettiget at fyre ansatte, der kritiserer virksomhedens produkter eller forhold på en måde, der kan skade virksomheden

Ytringsfrihed

- Informations- og ytringsfrihed handler om retten til at modtage og meddele oplysninger og meninger
- Et af de afgørende kendetegn på demokrati
- De grundlæggende rettigheder er fastslået i grundloven og Den Europæiske Menneskeretskonvention

Grundloven

- Beskytter din ret til at sige din mening
 - Din personlige mening og holdning
 - Udtale sig på egne vegne
- En såkaldt frihedsrettighed ligesom foreningsfrihed og religionsfrihed
- Vigtigt i et demokrati, hvor åbenhed og debat er en afgørende faktor

Grundlovens § 77

- Forbyder censur
 - D.v.s. at ytringer kontrolleres før de offentliggøres
- Andre love kan fastsætte begrænsninger i ytringsfriheden med henblik på efterfølgende ansvar

Artikel 10 Den Europæiske Menneskeretskonvention

- Beskytter informationsfriheden
 - D.v.s. både retten til af meddele og retten til at modtage oplysninger. Den beskytter mod både censur og efterfølgende ansvar
- Vedtaget som lov i Folketinget 1992
 - Fuldt indbygget i dansk ret

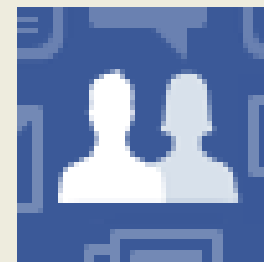
Injurielovgivning

- Overhold tavshedspligten og
 - Tal sandt og loyalt
 - Hold en saglig og ordentlig tone og form
 - Undlad nedladende eller grove udtalelser
 - Undlad at komme med urigtige eller utilstrækkelige oplysninger
- En udtalelse der er velovervejet og seriøs, bliver taget mere alvorligt, end hvis den er skinger og følelsesladet

Straffelovens § 267

- Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder

Fyret for facebook-ytringer

- Brud på tavshedspligten ved opdateringer på sin Facebook-profil
- Erklæring underskrevet ved ansættelse
 - Brud på tavshedspligt medfører bortvisning
- Afgørelse:
 - Loyalitetsforpligtelsen i ansættelsesforholdet var brudt, men ikke så groft at det kunne begrunde bortvisning, men opsigelse. Den fyrede fik medhold i krav om erstatning for løn i opsigelsesperioden

Et eksempel fra det virkelige liv

- Henvendelse fra tidligere ansatte i XX, som spørger:
- Kan vi sætte et læserbrev i den lokale avis om de dårlige arbejdsforhold og andre "sjove" ting, som han laver med sine ansatte

Uddrag fra ansættelsesbrev

- "Du har tavshedspligt om alle forhold i relation til ansættelsen. Det være sig kundeforhold – arbejdsforhold – ansættelsesforhold. Brud på tavshedspligten kan medføre bortvisning, og i værste fald krav om erstatning. Er også gældende efter ansættelsens ophør."

Hvad ved vi om vores ret?

<p>Min tavshedspligt gør, at jeg ikke kan udtale mig til pressen og eller andre uden for min arbejdsplads om forhold på min arbejdsplads.</p>		
<p>Jeg skal give min leder besked, inden jeg udtaler mig til pressen eller andre uden for min arbejdsplads.</p>		
<p>Jeg kan godt henvende mig til pressen, borgmesteren eller andre og udtale mig som privatperson om forhold på min arbejdsplads.</p>		
<p>Jeg må ikke udtale mig om enkeltpersoners forhold.</p>		

Hvad ved vi om vores ret?

Min tavshedspligt gør, at jeg ikke kan udtale mig til pressen og eller andre uden for min arbejdsplads om forhold på min arbejdsplads.	39 %	
Jeg skal give min leder besked, inden jeg udtaler mig til pressen eller andre uden for min arbejdsplads.	27 %	
Jeg kan godt henvende mig til pressen, borgmesteren eller andre og udtale mig som privatperson om forhold på min arbejdsplads.	42 %	
Jeg må ikke udtale mig om enkeltpersoners forhold.	86 %	